

Sådan implementerer vi folkeskolereformen i Billund Kommune

Baggrund og indledning.

Folkeskolereformen træder i kraft august 2014 og er den største og mest ambitiøse reform af folkeskolen i mange år. Det betyder en længere skoledag, en ny og anderledes skole og med reformen følges der op på en videreudvikling af det læringsbegreb og den læringsforståelse, der har udviklet sig gennem de senere år.

Det er en spændende og perspektivrig reform, der opprioriterer skolen og lægger fundamentet for en ambitiøs udvikling af skolen og har potentialet til at gøre en god skole bedre.

Billund Kommune har et godt fundament for reformen gennem mange års erfaring med lærerpædagog samarbejdet i helhedsskolens 0.-6. klasse.

Det er samtidig en udfordrende reform. Store forandrings- og omstillingsopgaver kan udfordre de involverede meget, fordi det bringer det kendte i spil og dermed kan skabe usikkerhed om fremtidens skole. Reformens indhold og lov 409 om lærernes arbejdstid er eksempler på sådanne udfordrende omstillingsopgaver. Det drejer sig gennemgribende om en ny måde at drive skole på og en ny måde at tilrettelægge arbejdet på.

I efteråret 2013 og foråret 2014 er der i Billund Kommune gennem fire arbejdsgrupper og en styregruppe med deltagelse af ledere, faglige organisationer og forvaltning arbejdet på at fremstille sager til byrådets beslutning. Beslutninger, der danner rammerne for folkeskolereformen, således at skoleåret 2014-2015 kan planlægges, og således at skolerne er klar til første skoledag i august 2014. Skoleåret 2014-2015 er det første år med reformen og dermed starten på implementeringen af reformen. Det forudses, at det vil tage et par år inden reformen er fuldt udrullet.

Økonomi og forudsætninger.

I forbindelse med reformen har Byrådet i Billund Komune besluttet en elevtalsbaseret ressourcetildelingsmodel baseret på:

- 1) de nuværende midler, der er tildelt skoler
- 2) midler fra omlægning af puljer (nedlæggelse af værestederne, lektiehjælp til tosprogede, rammereduktion eksterne tilbud)
- 3) de statsligt tildelte varige midler til reformens implementering
- 4) ændret åbningstid SFO
- 5) ændring af min. 2 ansatte i åbningstiden i SFO

Byrådet i Billund Kommune har besluttet, at forældrebetalingens andelen til SFO er uændret på 75 % pr. august 2014.

Dertil kommer Byrådets beslutning om anvendelsen af de midlertidigt tildelte statslige midler til implementering af folkeskolereformen:

I 2014 fordeles midlerne til skolerne efter nøgletalsfordeling. De resterende midler i 2015-2017 fordeles med 20 % til central anvendelse og 80 % til decentral anvendelse. Der træffes senere politisk beslutning om anvendelsen af de 20 %, således at implementeringen af reformen understøttes bedst muligt.

Temaer fra reformen.

Nationale mål og indsatser.

I folkeskolereformen er der opstillet 3 nationale mål:

- Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
- Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til de faglige resultater.
- Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes bl.a. gennem respekt for professionel viden og praksis.

For at sikre muligheden for at indfri disse mål, er der indført ændringer og iværksat særlige indsatser:

- En længere og mere varieret skoledag
- Et kompetenceløft af lærere, pædagoger og skoleledere
- Få klare mål og regelforenklinger

Fra undervisning til læring.

Alle elever skal lære mere. Dette er et afgørende mål med reformen. Det er samtidig understreget, at skolen i langt højere grad skal have fokus på elevernes læring og i mindre grad på undervisningen. Det er undervisningens effekt, skolen skal interessere sig for.

Dette fokusskifte anses nok for den største ændring og den største udfordring for skolen. I skolen har man forholdt sig til, hvad man underviser i og hvor mange timer man bruger, men ikke i tilstrækkelig grad hvilken effekt, det har på den enkelte elevs læring. Når det er effekten af undervisningen – eller nærmere bestemt elevernes læring - der bliver det centrale, stiller det i høj grad andre krav til måden, skolerne fremover skal styres på. Der skal fra politiker til børne- og kulturdirektør/forvaltning over skoleleder til lærer være fokus på, om børnene lærer dét, de har potentiale til, og ikke længere om de har modtaget et bestemt antal undervisningslektioner.

Der er i reformen opstillet 4 konkrete resultatmål, som kommunerne er forpligtet til at overholde:

- mindst 80 % af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test
- andelen af de dygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år
- andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test i læsning og matematik, skal falde år for år
- elevernes trivsel skal øges

Frem for at styringen bliver et spørgsmål om procesmæssige mål, skal målstyringen mere være et spørgsmål om de faglige, pædagogiske og trivselsmæssige mål forstået som effekt – ingen proces uden et resultat, og der skal fremover stilles krav til resultatet.

Byrådet skal i løbet af 2014 vedtage mål for folkeskolerne i Billund Kommune.

Dertil kommer kvalitetsrapporten, hvor kravene i skrivende stund er under udarbejdelse fra ministeriet. Kvalitetsrapporten skal udarbejdes for hvert af skoleårene 2014-15 og 2015-16, herefter vil den være to-årig. Det er dog således ifølge loven, at byrådet kan beslutte, at kvalitetsrapporten skal udarbejdes hvert år.

Børne- og kulturudvalget i Billund Kommune har besluttet, at kvalitetsrapporten for skoleåret 2013-2014 udarbejdes ud fra den nye bekendtgørelse. Det betyder, at denne kvalitetsrapport først foreligger i marts 2015.

I loven af 22.4.2014 om kvalitetsrapporten står der, at kvalitetsrapporten skal udformes så den i højere grad fungerer som et mål- og resultatstyringsværktøj, der kan understøtte en systematisk evaluering og resultatopfølgning på kommunalt niveau og samtidig fungere som grundlag for en lokal dialog og kvalitetsudvikling. Kvalitetsrapporten skal kunne danne grundlag for en dialog i kommunalbestyrelsen, herunder med den kommunale forvaltning, mellem den kommunale forvaltning og den enkelte skoleleder om skolens kvalitetsudvikling og mellem skoleleder og de enkelte lærere om elevernes faglige udvikling og trivsel. Kvalitetsrapporten er også en del af grundlaget for skolebestyrelsens tilsyn med skolens virksomhed.

En længere og mere varieret skoledag.

Det er et vigtigt element i reformen, at skoledagen skal være længere, men at det skal være en varieret skoledag med varierede undervisnings- og læringsformer. Skoledagens længde bliver for 0.-3. klasse på 30 timer, for 4.-6. klasse på 33 timer og for 7.-9. klasse på 35 timer. Den længere og mere varierede skoledag skal give skolerne mere tid til at arbejde med elevernes læring via flere fagopdelte timer og via en ny tid til understøttende undervisning.

Ændringen skal medvirke til at styrke elevernes faglige færdigheder, deres læring, motivation og trivsel gennem differentierede, praktiske og anvendelsesorienterede læringsformer.

En væsentlig hensigt med folkeskolereformen er, at vi med en mere flerstrengt tilgang til læring skal styrke elevernes faglige og sociale kompetencer, ligesom vi grundlæggende skal blive bedre til at modvirke konsekvensen af negativ social arv. Et systematisk teamsamarbejde mellem lærere og pædagoger fremstår som et helt centralt element i reformen for at løse denne opgave. Skolerne er forpligtet til at sikre en mere helhedsorienteret tilgang til eleven gennem en bedre udnyttelse af faggruppernes forskellige kompetencer, og dermed fuldt ud udnytte såvel lærernes som pædagogernes kompetencer og løsningsstilgange til at skabe dels et mere sammenhængende læringsmiljø og samtidig skabe sammenhæng i overgangen til SFO og foreningsliv.

Billund Kommune har fået tilsagn om støtte i skoleåret 2014-15 fra læringskonsulentkorpset med det formål at udvikle ressourcecentre på skolerne, så ressourcecenterets kompetencer bedst muligt understøtter reformens 3 overordnede mål. Det vil være et perspektivskifte fra at have fokus på enkelte elevgrupper til et fokus på alle elever. Ressourcecenterenes kompetencer udvides i skoleåret 2014-15, idet der satses på uddannelse af vejledere inden for læsning, matematik, naturfag og specialpædagogik.

Den understøttende undervisning.

Hensigten med den understøttende undervisning er at bidrage til at hæve det faglige niveau i folkeskolen og dermed give eleverne lejlighed til i højere grad end i dag at lære på flere forskellige måder og arbejde med og blive anerkendt for et bredere udsnit af deres evner og interesser. Dette skal ske gennem en højere grad af kobling af teori og praksis og læringsformer, som tager udgangspunkt i virkelighedsnære problemstillinger, der opleves relevante og interessante af eleverne. Der lægges desuden i loven op til, at skolen kan beslutte at konvertere tid fra den understøttende undervisning til undervisningstimer i fagene.

Den understøttende undervisning vil kunne varetages af både lærere, pædagoger og andet personale med andre relevante kvalifikationer. Uanset hvem, der varetager opgaven, er det læreren, der er ansvarlig for indholdet af den understøttende undervisning og sammenhængen til de opstillede mål.

I de økonomiske forudsætninger for den politisk godkendte tildelingsmodel i Billund Kommune, er der indarbejdet den forudsætning, at 50 % af den understøttende undervisning varetages af lærere og 50 % varetages af pædagoger. Byrådet i Billund Kommune har vedtaget, at den enkelte skole selv beslutter, om det skal være denne fordeling, eller om det skal være en anden fordeling. Denne beslutning er truffet for at understøtte, at de lærere eller pædagoger eller andre, der har de bedste kompetencer i forhold til opnåelse af et givent mål i den understøttende undervisning, varetager den understøttende undervisning.

Lektiehjælp

Tilbud om lektiehjælp og faglig fordybelse skal have fokus på at styrke elevernes faglige niveau ved bl.a. at tilbyde eleverne faglig træning, faglige udfordringer eller turboforløb, som er tilpasset deres niveau og behov. Skolerne skal således også inden for den tilbudte lektiehjælp tilbyde varierede og differentierede læringsformer, der udfordrer både fagligt stærke og fagligt svage elever, fx ved inkorporering af fysiske aktiviteter. Forældrene kan, dag for dag i skoleårene 2014-15 og 2015-16, vælge om deres barn skal deltage i lektiehjælpen.

Kommunalbestyrelsen skal uden særskilt betaling fra forældrene tilbyde de elever, der ikke deltager i tilbud om lektiehjælp og faglig fordybelse, plads i skolens skolefritidsordning. I Billund Kommune gælder dette tilbud for elever i 0.-3. klasse, hvor der er et SFO-tilbud.

Skole- og fællesbestyrelsen kan vedtage principper for lektielæsning og faglig fordybelse.

Idræt, motion og bevægelse.

På alle folkeskolens klassetrin skal motion og bevægelse indgå i et omfang, der i gennemsnit svarer til ca. 45 minutter dagligt i løbet af den længere og mere varierede skoledag. Det skal medvirke til at fremme sundhed hos børn og unge og understøtte motivation og læring i skolens fag. Motion og bevægelse kan både indgå i den fagopdelte undervisning, herunder idræt, og i den understøttende undervisning. Det kan fx ske ved korte sekvenser af bevægelsesaktiviteter som morgenløb, boldspil eller lignende, større og kontinuerlige aktiviteter fx i samarbejde med foreningsliv som idrætsforeninger, kulturforeninger mv., eller ved at bevægelse bruges pædagogisk til at arbejde med fagernes indhold.

Den åbne skole.

Med folkeskolereformen skal skolen åbne sig - og det skal ske begge veje: Vi skal have "virkeligheden ind i skolen" og vi skal have "skolens elever ud i virkeligheden". Her ligger idræts-, kultur-, erhvervs- og foreningsliv lige for. Dertil kommer et særligt forpligtende samarbejde med Kulturskolen og Ungdomsskolen, fx i forhold til talentklasser i musik, valgfag og til understøttelse af de fastsatte mål for fagene.

Åbningen af skolen skal ses i forhold til, at reformen har til hensigt at give et fagligt løft af såvel de dygtigste som de svageste elever, samtidig med at tilliden til og trivlsen i folkeskolen styrkes.

Samarbejdet i den åbne skole skal virke understøttende for folkeskolens formål og fag, og det skal også medvirke til at fremme den lokale sammenhængskraft og bidrage til at eleverne stifter bekendtskab med foreningslivet.

I forhold til kommunens videre arbejde med den åbne skole, er vigtigt at der er en fælles kommunal ramme, som skolerne er forpligtet af, og at der også er mulighed for, at den åbne skole tilpasses de omgivelser, den enkelte skole er en del af. Det er væsentligt at understrege, at det påhviler skolens leder at sikre, at personer der ikke er ansat ved det kommunale skolevæsen, kun kan varetage undervisning i skolens fag og obligatoriske emner i et begrænset omfang, og at skolens leder er ansvarlig for, at vedkommende har de rette kvalifikationer til at varetage de pågældende undervisningsopgaver.

Skole- og fællesbestyrelsen kan vedtage principper for området.

I Billund Kommune starter processen om udarbejdelsen af den kommunale politik for den åbne skole i efteråret 2014.

Regelforenklinger

Reformforslaget lægger op til regelforenklinger. Kommunerne skal have større frihed til at tilrettelægge arbejdet i den lokale skole. Fremover skal skolen i højere grad styres efter mål og i mindre grad efter regler og procedurer.

I det følgende nævnes en række forhold, som der skal tages stilling til – enten på de enkelte skoler eller på kommunalt niveau:

Timetal

Der bliver fremover et minimumstimetal for den samlede skoletid på hvert klassetrin og et minimumstimetal for den samlede fagopdelte undervisning. Den resterende skoletid udgør den understøttende undervisning og elevernes pausetid. Der vil ikke fremover være et minimumstimetal for det enkelte fag. Det gælder dog ikke dansk, matematik og historie. For disse tre fag er der fastsat et minimumstimetal på hvert klassetrin. Der fastsættes fortsat vejledende timetal for de øvrige fag på hvert klassetrin.

Kommunerne kan fastsætte et kommunalt niveau for timetildeling. Det skal her bemærkes, at Fælles Mål for fagene er opstillet med baggrund i det vejledende timetal, og at der i bemærkningerne i loven tages udgangspunkt i, at det er skolens leder som fastsætter timetallet for de enkelte fag indenfor lovgivningens rammer og reglerne om minimumstimetal.

Skole- og fællesbestyrelsen kan vedtage principper for tildeling af timer til de enkelte årgange.

Holddannelse

Holddannelsesreglerne er ændret således, at reglen om, at eleverne skal undervises i deres klasse i den overvejende del af undervisningstiden er ophævet for 4.-10. klassetrin. Der er tilføjet en bestemmelse om, at eleverne på 4.-10. klassetrin i væsentligt omfang skal undervises med udgangspunkt i deres stamklasse.

Derudover suppleres reglerne for brug af holddannelse på 8.-10. klassetrin med krav om, at der jævnligt skal foretages en konkret pædagogisk begrundet vurdering af brugen af holddannelse på baggrund af fagligt niveau i forhold til undervisningen af både klassen som sådan og den enkelte elev. Dette gøres for at sikre, at der ikke gives adgang til permanent niveaudeling, og at der løbende tages stilling til brugen af holddannelse. Reglerne for 8.-10. klassetrin udvides til også at omfatte 7. klassetrin, så alle klassetrin i udskolingen vil være omfattet af de samme regler.

Skole- og fællesbestyrelsen kan vedtage principper for holddannelse.

Pædagogisk råd

Pædagogisk råd er rådgivende overfor skolens leder, og består af samtlige medarbejdere, der varetager undervisningsopgaver og andre pædagogiske opgaver på skolen. Som led i gennemførelsen af regelforenklinger med større frihed til kommunerne foreslås det, at bestemmelsen om dannelse af pædagogisk råd ophæves, så det bliver frivilligt for kommuner og skoler, om der skal dannes pædagogisk råd. Medarbejderinddragelsen på skolerne kan ske på mange andre måder end gennem et pædagogisk råd, og det bliver fremover op til kommunerne og den enkelte skole at tilrettelægge medarbejderinddragelsen på den mest hensigtsmæssige måde efter lokale ønsker og behov.

Byrådet i Billund Kommune har besluttet at gøre dannelse af pædagogisk råd frivilligt for den enkelte skole.

Samarbejdet mellem en skoles ledelse og medarbejdere tager udgangspunkt i Billund Kommunes MED-aftale, og her fremhæves forpligtelsen til at inddrage medarbejderne i drøftelser om skolens udvikling. Dette betyder dermed, at den enkelte skoles MED-udvalg drøfter de mest hensigtsmæssige dialogfora med udgangspunkt i, at skolen ikke har et pædagogisk råd.

Kontakt-/klasselærer

Enhver klasse skal fortsat have en klasselærer, men skolerne skal selv fastsætte organiseringen af opgaven, herunder om den er delt ud til flere af klassens lærere som kontakt- eller primærlærere.

Uanset organiseringen skal klasselærerfunktionen understøtte, alle elever bliver så dygtige, som de kan. Det er endvidere et mål med klasselærerfunktionen at understøtte arbejdet med trivsel i klassen, arbejdet med inklusion og arbejdet med at bryde den sociale arv.

Klassens sociale liv er et overordnet begreb for klasselærerens funktion, og relationen mellem lærer og elev er vigtig. Hyppig og nær kontakt til eleven omkring faglige mål og trivselsmål samt

evaluering og feedback er centrale funktioner for klasse-/kontaktlæreren. Med udgangspunkt i reformens stærke fokus på elevernes faglige resultater, vil klasselæreren også være central i forhold til opfølgning på elevernes læringsmål.

Udskolingen og overgangen til ungdomsuddannelserne.

Den relative store andel af unge, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, har været væsentlig for reformforslagets tilblivelse. Flere skal gennemføre en ungdomsuddannelse i fremtiden, og folkeskolens opgave er i den sammenhæng er væsentlig. Folkeskolen skal give eleverne bedre forudsætninger, så gennemførelsesandelen kommer op på 95 %.

Dertil kommer, at den netop vedtagne aftale om 'Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser' har afgørende betydning for arbejdet i udskolingen for at leve op til bl.a. disse mål:

- Flere elever skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse
  - Mindst 25 % skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020.
  - Andelen skal op på mindst 30 % i 2025.
- Flere skal fuldføre en erhvervsuddannelse
  - Fuldførelsen skal stige fra 52 % i 2012 til mindst 60 % i 2020 og mindst 67 % i 2025
- Eleven skal have mindst 02 i dansk og i matematik for at blive optaget på en erhvervsskole

Det er vigtigt at sikre samarbejdet mellem folkeskolerne, UU Billund, folkeskolerne, 10. klasse, og ungdomsuddannelserne. Der skal sættes særligt fokus på uddannelsesparathedsvurdering, forældresamarbejde og tilmelding til ungdomsuddannelserne.

Der er i Billund Kommune allerede udarbejdet en samarbejdsramme mellem folkeskolerne og ungdomsuddannelserne. I forbindelse med evalueringen af overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse blev bl.a. kendskabet til denne ramme evalueret. Erfaringerne fra evalueringen skal anvendes i det fremadrettede samarbejde om overgangen – ikke mindst set i lyset af en ny erhvervsskolereform og en ny vejledningsreform.

Valgfag.

For at imødekomme de ældste elevs forskellige interesser og forudsætninger og øge deres motivation fremrykkes valgfag fra 8. klasse til 7. klasse med to ugentlige lektioner som vejledende timetal, og valgfag gøres samtidig obligatorisk.

Der åbnes endvidere for, at kommunalbestyrelsen kan godkende, at der tilbydes undervisning i valgfag, der ligger ud over de valgfag, der findes Fælles Mål for, og som ikke nødvendigvis er hverken praktisk eller kunstnerisk betonede fag.

Derudover gives der mulighed for at foretage ny klassedeling på grundlag af valget af valgfag, hvilket til sammen vil give kommunerne bedre mulighed for at arbejde med udskolingslinjer, herunder profillinjer og toninger af udskolingen.

Det fremgår af loven, at alle valgfag er 1-årige med undtagelse af håndværk og design samt madkundskab, der bliver 2-årige samt tysk og fransk, der vil være 3-årige.

Endelig ændres den nuværende obligatoriske projektopgave i 9. klasse, så der fremover stilles krav om, at valgfag, der ikke indgår i prøverækken, men som eleven undervises i, skal indgå i projektopgaven.

Kompetenceudvikling

Som følge af reformforslagets stærke fokus på faglig forbedring, lægges der vægt på undervisningspersonalets kompetencer. Det er formuleret som et klart mål i loven, at alle elever i folkeskolen i 2020 skal undervises af lærere med undervisningskompetence svarende til linjefag.

Kompetenceudviklingen skal målrettes mod, hvor den vil have størst effekt i forhold til folkeskolens mål og behov. Det vil med andre ord sige, at det både skal rette sig mod fag, men også mod generelle kompetencer som anvendelse af it i undervisningen, klasserumsledelse og inklusion. Det er dog intentionen med reformen først og fremmest at sikre, at samtlige lærere har fuld undervisningskompetence i 2020. Det vil også være dét, de statsligt afsatte beløb til kompetenceudvikling (0,5 mio. kr. i hvert af årene fra 2014 til 2020) vil tage sigte på.

Det er efter forslaget læreren, der har den generelle undervisningskompetence. Lærerne kan varetage alle folkeskolens opgaver i relation til både de fagopdelte timer og tiden til understøttende undervisning. Dette kan ske i samarbejde med andre medarbejdergrupper som fx pædagoger eller medarbejdere med andre relevante kompetencer for elevernes faglige udvikling. Lærerne skal endvidere sikre sammenhæng i undervisningen i forhold til de faglige mål for folkeskolens fag og emner.

På alle klassetrin skal pædagoger og medarbejdere med andre relevante kompetencer kunne inddrages i undervisningen i en understøttende rolle ved at løse opgaver inden for deres kompetencer og kvalifikationer i øvrigt. De vil fx kunne supplere og støtte læreren i de fagopdelte timer og vil kunne varetage understøttende undervisning alene med eleverne. Der vil i sidste tilfælde være tale om opgaver, som ikke i samme omfang kræver lærerens professionskompetence.

Som led i forslaget om en længere og mere varieret skoledag og regelforenklingen med større frihed til kommuner og skoler, tildeles pædagoger undervisningskompetence i overensstemmelse med erfaringerne fra forsøgene med skolestart. Derved får lærere og pædagoger mulighed for i et samarbejde at forestå undervisningen fra børnehaveklasse til og med 3. klasse. Samarbejdet forudsætter en fælles planlægning af undervisningens indhold og varetagelse.

Billund Kommunes strategi for kompetenceudvikling:

Trin 1:

Der uddannes vejledere inden for læsning, matematik, naturfag og specialpædagogik. Ved at uddanne vejledere sigtes der mod en opkvalificering af teamene i forhold til såvel den faglige dimension som inklusionsopgaven. Vejlederne vil også indgå i skolernes ressourcecenter-team. Der vil ske en opkvalificering af ressourcecenter-teamene i 2014-2015 med understøttelse af læringskonsulentkorpset.

Trin 2:

Der skal i efteråret 2014 ske en afdækning af lærernes og pædagogernes undervisningskompetence ud fra de nationalt fastsatte retningslinjer, der er under udarbejdelse. Herefter vil der blive udarbejdet en strategi for kompetenceudviklingen frem mod 2020, således at Billund Kommune efterlever det nationalt fastsatte mål om, at 95 % af lærerne skal være undervisningskompetente i de fag, de underviser i.

Der er med reformen desuden afsat statslige midler (for Billund Kommunes vedkommende er det 0,1 mio. kr. i hvert af årene 2013, 2014 og 2015) til kompetenceløft af skolelederne. Der bliver efterfølgende udarbejdet en plan for anvendelsen af de resterende midler.